

kalmış üçte iki Rum ve üçte bir Türk ahali bulunmuştu. Kıbrısın bugünkü nüfus vaziyeti ise bu tarihten sonraki esaslı değişiklikler ve Yunanistanın bilhassa Birinci Dünya harbindenberi artan muhaceretle neticesinde meydana gelmiş sun'î ve cebri bir hadisedir. Yunanlılar, meşhur asi sergerde Capo d'İstrianın daha 1828 de tesbit ettiği hedeflerden , Doğu Akdenizdeki Rodos ve Kıbrıs adalarını ele geçirmek siyasetini tahakkuk ettirmek için yarım asırdanberi şuurulu ve azimli bir şekilde çalışmışlardır ve adadaki İngiliz idaresi de bunu geniş mikyasta kolaylaştırmıştır. Yunanistanın mukaddes ülkü diye (Megalo İdea) vasıflandırdığı siyasetin temel taşlarından biri de, böylece, Kıbrıs hakimiyeti davası oldu Onun nasıl bir takip fikri ile bu fikri gerçekleştirmek için mücadele ettiği gözden kaçmıyordu. Bilhassa kültür ve iktisat sahasında orayı daima beslediği Amerikadaki Yunanlıların bile geniş alaka ve yardımlarını celp ve temin eylediği görülüyordu Türk - Yunan dostluğunun en hararetili bir şekilde ilan ve teyid edildiği günlerde dahi. Yunanistan, ilk okullarına kadar, en küçük yaşlardaki Yunanlı çocuklara kilise tarafından yapılan telkinlerde bile bir Kıbrıs meselesi mevcut olduğunu daima hatırlatıyor; bu fikri daima taze ve canlı bir şekilde tutuyordu. Bundan beş sene evvel, 29 Mayıs 1953 deki İstanbul fethinin beş yüzüncü yıldönümünü tes'fa arifesinde, ve bu münasebetle İstanbul - Atina üniversiteleri arasında ilmi işbirliği tesis ve inkişafı maksadiyle üniversite temsilcisi olarak Atinaya gittiğimiz zaman ilk müşahedelerimizden biri de bu olmuştu. Seyahatimizi daha sonra Selaniğe uzattığımız zaman, o samimi dostluk günlerinde bile Türk düşmanlığının nasıl beslendiğine dair çok acı deliller elde etmiştik. Hele Garbi Trakyadaki bir haftalık ikametimiz sırasında tipik Türk şehirleri Gümölcüne ve İskeçenin hazin ve yürekler acısı hali gözümüzden kaçmamıştı Türk milletinin balkanlardaki bağlayıcı birleştirici ve nafiz tarihi misyonu artık zevale mahkum görünüyordu, Bilhassa 1921 den sonra hukukan kaybettiğimiz ülkelerde manevi rabitalarımız da kesiliyordu Halbuki, Yunanlılar, asırlarca evvel kaybettiklerini veya hiç bir zaman sahip olmadıklarını ele geçirmek için hummalı bir gayret sarfediyorlar ve cemiyeti bu konuda daima zinde ve ayakta tutuyorlardı. Dini ve sosyal ve ekonomik müesseseler bunun için gizli ve açık mücadele açmışlar hiç bir fedakarlıktan kaçınmıyorlardı Devlet müesseseleri ise bunlarla en geniş manada iş ve ülkü birliği halindeydiler, Mayıs 1953 de Atinadaki Türk elçiliği binasında Atina üniversitesi profesörleri ile müzakereler yaptığımız sırada bunların Yunan Dışişleri Bakanlığı ile sıkı temas halinde bulduklarını görmüştük. Sonradan anladık ki, Bizans tarihçisi olan bir muhatabımız da diğer bazı arkadaşları gibi Yunan Hariciye Nezaretinin daimi müşavirleridirler Büyük ülküler bahis konusu olduğu zamanlarda ilim ve siyaset adamları elele vermekte ve birbirlerini tamamlamaktadırlar. Aralarında siyasi görüş ayrılıkları ne derece derin ve kesin olursa olsun , hepsi de "büyük mefküre" mezuunda müttefik ve müttehittir ve bu sahada milli Birliği gerçekleştirmektedirler

Binaenaleyh, bizim de, evvela, Hariciyemizin Türkiyeyi yakından ve uzaktan alakadar eden saha, mevzu ve ülkelere ait nesillerce bir fikri takip ile yürütülecek, ana hatları itibariyle asla değişmeyecek bir siyaseti olmasını ve bu konuda ilim ve ihtisas adamlarından da daima müşavirleri bulunmasını temenni etmek yerinde olur. Bir vakitler üç kıtanın birleştiği bir coğrafi mevkide ve Avrupa muvazenesinde pek önemli bir yeri bulunan bir devletin bu gün de hayati menfaatlerinin bulunduğu bir çok saha ve mevzular mevcuttur Bunları hal için ise, mütesanit, her türlü iç ihtilaflarını halletmiş, başta içtimai adalet olmak üzere milli birliğin bütün unsurlarını teminat altına almış bir

Türk cemiyetinin yorulmak bilmeyen devamlı gayretlerine ihtiyaç görünmektedir Bunun tahakkuk edeceğinden emin bulunduğumuzu belirtirken, sözlerimizi vaktiyle bahis konusu seyahat dönüşünde, tesbit ettiğimiz ve bugün de hala kıymet ve ehemmiyetini muhafaza eylediğini gördüğümüz şu mütalealarla bitirmek istiyoruz:

“ Hatırlatmaya ve kabul ettirmeye mecburuz ki Garbi Trakyadaki ve Kıbrıstaki Türk unsurunun tamamen medeni ve müreffeh, hür bir cemiyet haline gelmeleri meselesinde çok hassas bulunuyoruz Bu, belki, henüz onların İstanbuldaki Rum vatandaşlarımızın kaderi ile alakalanmaları derecesinde değildir. Fakat, yukarıda işaret ettiğimiz ruh ve zihniyet devam ederse, Türk asabiyetinin galeyana gelmesi ve haddi azamiye çıkarak gadir ve tazyiklerin önüne geçmesi mümkündür Ancak, akı selimin her sahada galebesini temenni etmek her münevver Türk ve Yunanlı için bir vazifedir” (1)

(1) Bilgi mecmuası No: 31 sayfa 1 (Ocak 1954)